

OKASPUUPALKIDE KVALITEEDIKLASSID

Lisa 1 raamatule „Ümarpuidu mõõtmine ja hindamine“ Tartu 2001.

Alljärgnevad fotod on saadud trükiselt "Quality grading of coniferous sawlogs". Information from virkesmätningen. Virkesmättningsrådet. Märsta, Sweden, 1995.

MÄNNIPALGID

Esimese kvaliteediklassi

männipalke saab vaid väga hästi laasunud puude tüve tükapoolsest osast. Palgil võib olla vaid üks oks või umboks, aastaringid ei tohi olla laiad ning palk peab olema sirge. Sellisest palgist saab kõige kõrgema kvaliteediga oksavaba saematerjali.

Teise kvaliteediklassi palgid peavad olema valdavalt tervete okstega. Tervete okstega palke saab männil vaid puutüve ladvapoolsest osast elusvõra piirkonnast. Teise kvaliteediklassi palkidel on seega lubatud suur hulk terveid oksti, vähem kuivi oksti ning vaid üks mädaoks. Et palk oleks tõepoolest lõigatud elusvõra piirkonnast, on lisatingimuseks nõue, et esimene terve oks peab jääma palgi jämedamale otsale lähemale kui 1,5 meetrit. Terved ja seega puidus kinni olevad oksad võimaldavad neist palkidest toota mööblit ning muid puidu vastupidavust nõudvaid tooteid.

Männipalgid, mis kuuluvad **kolmandasse kvaliteediklassi**, sobivad ehituspuiduks. Lubatud okste arv on väiksem kui teises kvaliteediklassis, kuid see-eest võib palgil olla umboksi ning suhteliselt palju ränipuitu. Kolmanda kvaliteediklassi palkide maht moodustab keskmiselt umbes paarkümmend protsenti raieküpsetest männipuistutest saadavate palkide mahust.

Neljanda kvaliteediklassi palgid sobivad samuti ehituspuiduks, kuid nendest saadav saematerjal on väiksema tugevusega. Palkidel on lubatud umboksi piiramatul hulgal, samuti on lubatud hulgaliselt mädaoksi, kuivi ja terveid oksti. Köverus võib olla kuni 2 cm meetri kohta. Neljanda kvaliteediklassi palkide maht moodustab keskmiselt üle poole raieküpsetest männipuistutest saadavate palkide mahust.

Viienda kvaliteediklassi männipalkidel on lubatud enamus puidurikkeid. Okste hulk pole piiratud, vaid kuivade ja mädaokste läbimõõt ei tohi olla üle 10 cm. Aastaringide laius ei ole limiteeritud, ränipuitu võib olla piiramatus ulatuses. Palkidest saadav saematerjal sobib kasutamiseks seal, kus puidu tugevus pole eriti oluline, näiteks ühekordselt kasutatav puittaara jms.

KUUSEPALGID

Esimese kvaliteediklassi kuusepalke saab vaid hästilaasunud tüvede tüükaosast. Palgi ühel küljel 1,5 m pikkusel lõigul on lubatud on vaid 4 tervet või kuiva oksa. Aastaringid peavad olema kitsad, ränipuitu võib olla väikeses ulatuses ja palk peab olema sirge. Sellisest palgist saab kõige kõrgema kvaliteediga saematerjali.

Teise kvaliteediklassi palgid peavad olema valdavalt tervete okstega ning selliseid palke saab seega puutüve elusvõra piirkonnast. Elusvõra on kuusel võrreldes männiga suhteliselt pikk, seetõttu saab teise kvaliteediklassi palke kuusest mitu korda rohkem. Teise kvaliteediklassi palkidel on lubatud suur hulk terveid oksa ja vähesel arvul kuivi oksa, mädaoksi ja tulioksi pole lubatud. Et palk oleks tõepoolest lõigatud elusvõra piirkonnast, on lisatingimuseks nõue, et esimene terve oks peab jääma palgi jämedamale otsale lähemale kui 1,5 meetrit. Terved ja seega puidus kinni olevad oksad võimaldavad neist palkidest toota mööblit ning muid puidu vastupidavust nõudvaid tooteid.

Kolmas kvaliteediklass määrab kindlaks ehituspuiduks töödeldavate palkide vajalikud omadused. Need palgid peavad olema sirged ning suhteliselt kitsaste aastarõngastega. Lubatud okste arv on suur, ning lubatud on kõik oksatüübid, kuid okste läbimõõdud on piiratud. Lubatud on suhteliselt palju ränipuitu. Kolmanda kvaliteediklassi palkide maht moodustab keskmiselt ligikaudu kaks kolmandikku raieküpsetest kuusepuistutest saadavate palkide mahust.

Neljanda kvaliteediklassi kuusepalgid sobivad kasutamiseks konstruktsioonides, kus puidu tugevus ei oma väga suurt tähtsust. Neis palkides on lubatud enamus puidurikkeid, aastarõngaste laius pole piiratud, ka kõverus võib olla suurem kui eelmistes kvaliteediklassides. Lubatud on metsamädaniku kaitsetsooni olemasolu palgi ühel otspinnal. Piiratud on vaid kuivade, mädaokste ja tuliokste läbimõõdud, need ei tohi olla suuremad 8-st sentimeetrist.